

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Ο διάλογος και οι ομαδικές δραστηριότητες στην τάξη]

Η τυπική διαδικασία καθημερινής επικοινωνίας εκπαιδευτικού-μαθητή στην τάξη και στο σχολείο δεν αφήνει πολλά περιθώρια στον μαθητή να εμπλακεί σε δραστηριότητες οι οποίες καλλιεργούν σε ικανοποιητικό βαθμό τον διερευνητικό λόγο. Για να ξεπεραστεί αυτή η αδυναμία, ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει κάποιες ομαδικές δραστηριότητες στη σχολική τάξη που θα δώσουν τη δυνατότητα στους μαθητές να ανταλλάξουν απόψεις, καλλιεργώντας έτσι όχι μόνο τον προφορικό λόγο αλλά και την κοινωνική δεξιότητα της συνεργασίας.

Καθώς τα παιδιά συνεργάζονται σε μια ομαδική δραστηριότητα, έχουν την ευκαιρία πρώτα από όλα να διατυπώσουν κάποιες προτάσεις και να διερευνήσουν με τα άλλα μέλη της ομάδας αν μπορούν αυτές να τεθούν σε εφαρμογή. Επειδή όμως τα παιδιά συνεργάζονται στο πλαίσιο της ομάδας και δεν ανταγωνίζονται το ένα το άλλο, δεν πιέζονται να διατυπώσουν απόψεις απόλυτα επεξεργασμένες. Έτσι, έχουν την ευκαιρία να καταθέσουν δοκιμαστικά μια ιδέα, που μπορεί τα άλλα παιδιά να τη συζητήσουν, να την υιοθετήσουν ή να την τροποποιήσουν. Με αυτόν τον τρόπο δεν καλλιεργούν μόνο τον λόγο αλλά αναπτύσσουν παράλληλα την κοινωνική δεξιότητα της συνεργασίας. Όπως είναι γνωστό, στο σχολείο οι μαθητές αποκτούν κυρίως την εμπειρία του ανταγωνισμού παρά της συνεργασίας, γι' αυτό πολλές φορές δυσκολεύονται να συνεργαστούν. Ωστόσο, μια σύγχρονη κοινωνία χρειάζεται πολίτες που μπορούν να λειτουργήσουν ως μέλη μιας ομάδας και η ομαδική εργασία αποτελεί το πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση.

Η συμμετοχή του παιδιού σε μια τέτοια δραστηριότητα, που το υποχρεώνει να υποστηρίξει τις απόψεις του μπροστά σε άλλους, το κάνει να αποκτήσει βαθμιαία εμπιστοσύνη στον εαυτό του και στις ιδέες του. Αλλά και η συνεργασία ενός παιδιού με συμμαθητές του, που βλέπουν τα πράγματα από διαφορετικές οπτικές γωνίες και έχουν πολλές διαφορετικές εμπειρίες και πολιτιστικό υπόβαθρο, το εξαναγκάζει να λάβει υπόψη του την ώρα που μιλάει και τις ανάγκες των ακροατών του. Έτσι, είναι επόμενο να μειωθεί ο εγωκεντρισμός του, αφού είναι υποχρεωμένο να συνυπολογίσει τις ιδέες των συνεργατών του.

Τέλος, η συμμετοχή σε συζήτηση καλλιεργεί όχι μόνο την ομιλία αλλά και την ακρόαση, αφού το παιδί, για να εκπληρώσει τον ρόλο του, θα πρέπει να ακούει προσεκτικά τις απόψεις των μελών της παρέας, για να μπορέσει να αντιδράσει κατάλληλα. Κι αυτό αποτελεί σημαντικό στοιχείο για μια επιτυχημένη συνεργασία. Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι, συμμετέχοντας οι μαθητές σε ομάδες, όπου συζητείται ένα θέμα, αυξάνουν όχι μόνο τις ευκαιρίες να μιλούν, αλλά και τις δυνατότητες να επεξεργάζονται ποικίλα θέματα.

Γ. Μπασλής. (2006). *Εισαγωγή στη διδασκαλία της γλώσσας. Μια σύγχρονη ολιστική και επικοινωνιακή προσέγγιση*, 128-129. Αθήνα: Νεφέλη (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Με ποιον τρόπο, σύμφωνα με το κείμενο, η συνεργασία σε μια ομαδική δραστηριότητα στην τάξη και στο σχολείο προωθεί τον διάλογο; (60- 80 λέξεις)
(μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2.α. Να επισημάνετε δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες εξασφαλίζεται η συνοχή στη δεύτερη παράγραφο (Καθώς...κατεύθυνση) του κειμένου.
(μονάδες 5)

A2.β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση καθεμιάς από αυτές.

(μονάδες 5)

B1. (Μονάδες 10)

B1. «Η συμμετοχή σε συζήτηση καλλιεργεί όχι μόνο την ομιλία αλλά και την ακρόαση».

Χρησιμοποιώντας την παραπάνω πρόταση, να δημιουργήσετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων.

(μονάδες 10)

B2. (Μονάδες 15)

B2.α. Να δώσετε ένα νέο, κυριολεκτικό/δηλωτικό τίτλο στο κείμενο που να περιέχει τη λέξη/φράση: **ομάδα ή συνεργατική δραστηριότητα.**

(μονάδες 5)

B2.β. Να δώσετε ένα νέο, μεταφορικό/συνυποδηλωτικό τίτλο στο κείμενο που να περιέχει τη λέξη: **διάλογος.**

(μονάδες 10)

ΘΕΜΑ 5538

A1. Το παιδί συμμετέχοντας σε μια ομαδική δραστηριότητα καλλιεργεί τον προφορικό λόγο, ανταλλάσσει απόψεις με τους συμμαθητές του και τις υποστηρίζει. Επίσης, βλέπει τα πράγματα από διαφορετικές οπτικές γωνίες και μέσα από τη συζήτηση λαμβάνει υπόψη του τις ανάγκες των ακροατών του. Επιπλέον με τον τρόπο αυτό καλλιεργείται η ακρόαση, αποκτάται εμπιστοσύνη, ενώ μειώνεται ο εγωκεντρισμός και η εγωπάθεια. Συνεπώς, οι ευκαιρίες για ομιλία και διάλογο αυξάνονται.

A.2 α. Έτσι, έχουν ... Ωστόσο, μια σύγχρονη

A.2 β. Έτσι: δηλώνει συμπέρασμα, Ωστόσο: εκφράζει αντίθεση

B.1 Η συμμετοχή σε συζήτηση καλλιεργεί όχι μόνο την ομιλία αλλά και την ακρόαση. Τα άτομα ερχόμενα σε επαφή δημιουργούν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για το σεβασμό της διαφορετικής γνώμης και την αναγνώριση της αξίας τους. Επίσης, μαθαίνουν να ακούν τις απόψεις των συνομιλητών τους, να παραμερίζουν τον εγωισμό, την εγωπάθεια, ώστε να επιτύχουν μια ουσιαστική συζήτηση. Έτσι ο διάλογος γίνεται γνήσιος κι επικοινωνιακός.

B.2 α. Οι συνεργατικές δραστηριότητες στο σχολείο και η αξία τους

B.2 β. Η καλλιέργεια του διαλόγου στο σχολείο

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Ο διάλογος και οι ομαδικές δραστηριότητες στην τάξη]

Η τυπική διαδικασία καθημερινής επικοινωνίας εκπαιδευτικού-μαθητή στην τάξη και στο σχολείο δεν αφήνει πολλά περιθώρια στον μαθητή να εμπλακεί σε δραστηριότητες οι οποίες καλλιεργούν σε ικανοποιητικό βαθμό τον διερευνητικό λόγο. Για να ξεπεραστεί αυτή η αδυναμία, ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει κάποιες ομαδικές δραστηριότητες στη σχολική τάξη που θα δώσουν τη δυνατότητα στους μαθητές να ανταλλάξουν απόψεις, καλλιεργώντας έτσι όχι μόνο τον προφορικό λόγο αλλά και την κοινωνική δεξιότητα της συνεργασίας.

Καθώς τα παιδιά συνεργάζονται σε μια ομαδική δραστηριότητα, έχουν την ευκαιρία πρώτα από όλα να διατυπώσουν κάποιες προτάσεις και να διερευνήσουν με τα άλλα μέλη της ομάδας αν μπορούν αυτές να τεθούν σε εφαρμογή. Επειδή όμως τα παιδιά συνεργάζονται στο πλαίσιο της ομάδας και δεν ανταγωνίζονται το ένα το άλλο, δεν πιέζονται να διατυπώσουν απόψεις απόλυτα επεξεργασμένες. Έτσι, έχουν την ευκαιρία να καταθέσουν δοκιμαστικά μια ιδέα, που μπορεί τα άλλα παιδιά να τη συζητήσουν, να την υιοθετήσουν ή να την τροποποιήσουν. Με αυτόν τον τρόπο δεν καλλιεργούν μόνο τον λόγο αλλά αναπτύσσουν παράλληλα την κοινωνική δεξιότητα της συνεργασίας. Όπως είναι γνωστό, στο σχολείο οι μαθητές αποκτούν κυρίως την εμπειρία του ανταγωνισμού παρά της συνεργασίας, γι' αυτό πολλές φορές δυσκολεύονται να συνεργαστούν. Ωστόσο, μια σύγχρονη κοινωνία χρειάζεται πολίτες που μπορούν να λειτουργήσουν ως μέλη μιας ομάδας και η ομαδική εργασία αποτελεί το πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση.

Η συμμετοχή του παιδιού σε μια τέτοια δραστηριότητα, που το υποχρεώνει να υποστηρίξει τις απόψεις του μπροστά σε άλλους, το κάνει να αποκτήσει βαθμιαία εμπιστοσύνη στον εαυτό του και στις ιδέες του. Αλλά και η συνεργασία ενός παιδιού με συμμαθητές του, που βλέπουν τα πράγματα από διαφορετικές οπτικές γωνίες και έχουν πολλές διαφορετικές εμπειρίες και πολιτιστικό υπόβαθρο, το εξαναγκάζει να λάβει υπόψη του την ώρα που μιλάει και τις ανάγκες των ακροατών του. Έτσι, είναι επόμενο να μειωθεί ο εγωκεντρισμός του, αφού είναι υποχρεωμένο να συνυπολογίσει τις ιδέες των συνεργατών του.

Τέλος, η συμμετοχή σε συζήτηση καλλιεργεί όχι μόνο την ομιλία αλλά και την ακρόαση, αφού το παιδί, για να εκπληρώσει τον ρόλο του, θα πρέπει να ακούει

προσεκτικά τις απόψεις των μελών της παρέας, για να μπορέσει να αντιδράσει κατάλληλα. Κι αυτό αποτελεί σημαντικό στοιχείο για μια επιτυχημένη συνεργασία. Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι, συμμετέχοντας οι μαθητές σε ομάδες, όπου συζητείται ένα θέμα, αυξάνουν όχι μόνο τις ευκαιρίες να μιλούν, αλλά και τις δυνατότητες να επεξεργάζονται ποικίλα θέματα.

Γ. Μπασλής. (2006). *Εισαγωγή στη διδασκαλία της γλώσσας. Μια σύγχρονη ολιστική και επικοινωνιακή προσέγγιση*, 128-129. Αθήνα: Νεφέλη (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Ποια είναι, σύμφωνα με τον συγγραφέα, η τυπική διαδικασία της επικοινωνίας εκπαιδευτικού - μαθητή στην τάξη και πώς μπορεί να βελτιωθεί; (60-80 λέξεις)
(μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της δεύτερης παραγράφου (Καθώς τα παιδιά...κατεύθυνση) του κειμένου;
(μονάδες 10)

B1. (Μονάδες 10)

B1. «Μια σύγχρονη κοινωνία χρειάζεται πολίτες που μπορούν να λειτουργήσουν ως μέλη μιας ομάδας»

Χρησιμοποιώντας την παραπάνω πρόταση, να δημιουργήσετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων.

(μονάδες 10)

B2. (Μονάδες 15)

B2. Να επισημάνετε στο κείμενο τρία παραδείγματα μεταφορικής /συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

(μονάδες 15)

ΘΕΜΑ 5544

A1. Η τυπική διαδικασία δεν προσφέρει πολλές δυνατότητες για έναν ουσιαστικό διάλογο ούτε για να αποκτήσει εμπιστοσύνη στον εαυτό του. Οι δραστηριότητες στις οποίες εμπλέκεται ο μαθητής δεν καλλιεργούν ικανοποιητικά τον προφορικό και διερευνητικό λόγο. Για να βελτιωθεί αυτή η αδυναμία της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι απαραίτητο ο εκπαιδευτικός να οργανώνει ομαδικές δραστηριότητες στη σχολική τάξη. Αυτές θα προωθήσουν το διάλογο ανάμεσα στους μαθητές, τη συνεργασία και την ανταλλαγή απόψεων και ιδεών. Ομοίως μέσω της συζήτησης στο πλαίσιο της τάξης οι μαθητές αξύνουν τις δεξιότητες της ακρόασης και της ομιλίας.

A.2 Θεματική πρόταση: «Καθώς ... εφαρμογή»

Λεπτομέρειες: «Επειδή ... συνεργαστούν»

Κατακλείδα: «Ωστόσο ... κατεύθυνση»

B.1 Μια σύγχρονη κοινωνία χρειάζεται πολίτες που μπορούν να λειτουργήσουν ως μέλη μιας ομάδας. Το ομαδικό πνεύμα είναι βασική προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία μιας δημοκρατικής κοινωνίας καθώς προετοιμάζει τους μελλοντικούς πολίτες να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο και να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα κοινωνικής παθογένειας. Οι ομαδικές σχολικές εργασίες προσφέρουν τη δυνατότητα στους μαθητές να αναπτύξουν διάλογο, να ανταλλάξουν απόψεις και ιδέες και να σέβονται τη διαφορετική άποψη.

B.2 δεν καλλιεργούν μόνο τον λόγο,
μια ιδέα [...]να την υιοθετήσουν,
η ομαδική εργασία αποτελεί το πρώτο βήμα.